

A) Napíšte názov minerálu, ktorý slúži ako zdroj železa, je takmer čistý oxid železitý a ľudovo sa nazýva aj krveľ.

B) Napíšte názov kovu, ktorý získavame z horniny siderit, alebo hematit.

C) Napíšte ako nazývame minerál, ktorý kryštalizuje v kubickej sústave, chemicky - disulfid železnatý (FeS_2). Ľudovo sa nazýva aj mačacie zlato.

D) Napíšte názov obce v Strážovských vrchoch, v blízkosti ktorej sa nachádza národná prírodná rezervácia typická útvarmi vzniknutými zvetrávaním drobnozrnného zlepenca.

E) Napíšte ako nazývame horninu, ktorá vznikla vyliatím bazaltovej lávy, v ktorej sa nachádzajú výplne dutín po sopečných plynoch „mandle“.

F) Napíšte ako sa nazýva hlbinná kyslá vyvretá hornina.

G) Napíšte názov premenenej (metamorfovanej) horniny.

3. Vymenujte päť ľudovoľných kategórií chránených území

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

4. Napíšte názov jaskyne, ktorá je národnou prírodnou pamiatkou, nachádza sa v orografickom celku Revúcka vrchovina a ktorá má unikátnu aragonitovú výzdobu v celosvetovom meradle. Na puklinách vápenca a ankeritu sa vylúčili z teplých podzemných vôd aragonitové kryštáliky, a to obličkovité, špirálovité a steblovité agregáty. Drúzy aragonitových kryštálikov majú tvar ružíc, kvetov, ježkov a podobne.

Názov: .....

5. V Revúckej vrchovine sa nachádza významná a jediná lokalita na Slovensku, na ktorej sa našli skameneliny vyhynutých prvohorných živočíchov, ktoré sú i vedúcimi skamenelinami. Napíšte ich názov.

Názov: .....

6. Na obrázku sú zábery jednej z najmalebnejších národných prírodných rezervácií Slovenska. Na úseku približne 15 kilometrov rieka pretína druhohorné wettersteinské vápence a vytvára tak steny vysoké až 200 metrov. Pod známym Tomašovským výhľadom (obr. 2) sa rieka vyrovnáva a tečie priamo.

obr.1

obr.2

a) Ako sa nazýva táto prírodná rezervácia

Názov: .....

b) Ako sa nazýva samotná tiesňava?

Názov: .....

c) Ako sa nazýva rieka, ktorá vytvorila túto tiesňavu, resp. kaňon?

Názov: .....

7. Ako sa nazýva vedná disciplína, ktorá sa zaoberá vývojom života na Zemi, evolúciou a skúma skameneliny?

8. Nakreslite prierez (pričný tvar) údolia a napíšte ako ho označujeme:

a) riečneho údolia, ktoré označujeme ako .....

b) ľadovcového údolia, ktoré označujeme ako .....

9. Napíšte k uvedeným horninám ich zaradenie, podľa spôsobu vzniku.

- a) spraš .....
- b) bazalt .....
- c) mramor .....

10.

a) Napíšte názov prvku, ktorý má zásadný význam pre rozdelenie hornín podľa chemizmu na kyslé, neutrálne a zásadité.

Názov: .....

b) Napíšte ako sa nazýva minerál, ktorý je oxidom tohto prvku.

Názov: .....

11. Minerály majú rôzne vlastnosti, ktoré súvisia s ich štruktúrou. Nazývame ich fyzikálne vlastnosti. Zakrúžkujte 4 z uvedených slov, ktoré označujú tieto vlastnosti minerálov.

- a) štiepateľnosť
- b) tvrdosť
- c) rozpustnosť
- d) lesk
- e) vodivosť

12. Tvrdosť minerálu je vyjadrená odporom proti tlaku pri rýpaní a schopnosť odolávať poškrabaniu. Tvrdosť minerálov sa zisťuje porovnaním s minerálmi v stupnici tvrdosti. Napíšte v správnom poradí minerálov stupnicu tvrdosti od najmäkšieho (označiť č. 1) po najtvrdší (označiť č. 10).

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....
- 8. ....
- 9. ....
- 10. ....

13. Prvohory, ktoré začali asi pred 590 miliónmi rokov, trvali približne 340 miliónov rokov. Vymenujte (od najstaršieho po najmladšie) šesť stupňov, na ktoré je obdobie prvohôr rozdelené.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

14. Na obrázkoch vidíte typické útvary nachádzajúce sa v dvoch národných prírodných rezerváciách, ktoré vznikli činnosťou ľadovcov. Napíšte názov týchto národných prírodných rezervácií a vyznačte ich pozíciu na mape Slovenska.

a.

b.

a). názov

b) názov

15. V Hornádskej kotline sa nachádza národná prírodná rezervácia Dreveník.

a) Napíšte v akej hornine vymodelovali prírodné živly skalné mesto

b) Napíšte, aký prvok musí obsahovať teplý minerálny prameň, aby uvedená hornina mohla vzniknúť

Autorky: doc. Mgr. Natália Hlavatá Hudáčková, PhD.; doc. RNDr. Marianna Kováčová, PhD.

Recenzentka: Ing. Zuzana Krempaská

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2019